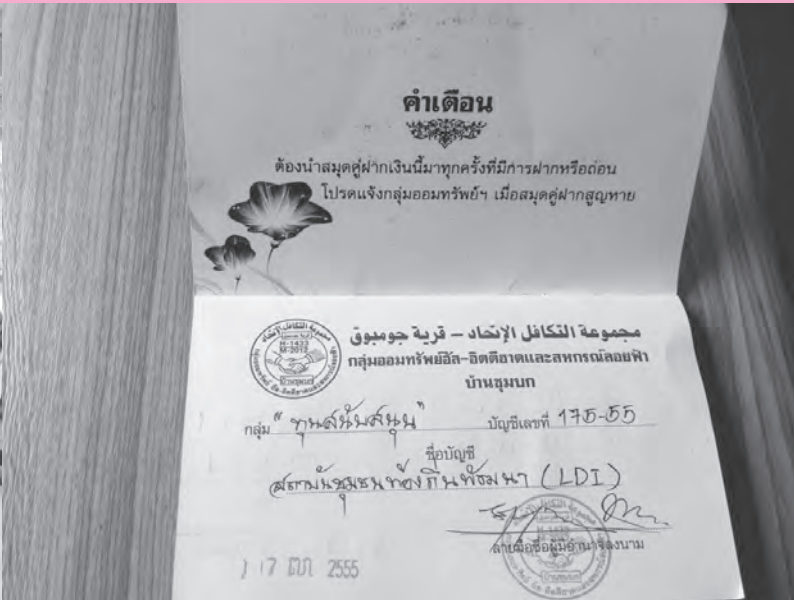

ชุมชน

ชาวบ้านได้เข้าไปใช้ประโยชน์ในสถานที่ซึ่งช่วยกันลงแรง
ร่วมใจกันสร้างขึ้นมา การต่อเติมให้อาคารเสร็จตามแบบ
ยังคงดำเนินต่อไป ด้วยความมั่นใจเต็มเปี่ยมว่าจะสำเร็จ
ลุล่วงได้

โครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนภาคใต้ (ช.ช.ต.)

ฝากเงินฝากชีวิตที่ ออมทรัพย์บ้านชุมบก

ภาพคนรอเข้าคิวยาวเหยียดฝากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์อิตติฮาดเริ่มเป็นที่คุ้นเคยของชาวชุมบก วันเสาร์ต้นเดือนเพียงครั้งเดียวที่ทางกลุ่มจะเปิดให้สมาชิกฝากเงิน ตั้งแต่ 8.30-11.30 น.หรือสามชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งนับแต่เปิดดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์ ทั้งจำนวนสมาชิกและเงินฝากเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยที่ผ่านมาได้รับความสนใจเลือกเป็นสถานที่ศึกษาดูงานด้านกลุ่มออมทรัพย์ของหลายชุมชน สะท้อนความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์แห่งนี้ทั้งเพิ่งเริ่มต้นไม่ถึงปี

บ้านชุมบก หมู่ 9 ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส เป็นหมู่บ้านใหม่ที่แยกออกมาจากบ้านปู้ยูในตำบลเดียวกัน ปัจจุบันมีประชากร 900 คน 156 ครัวเรือน นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา รองลงมาคือทำสวนยาง สวนผลไม้ ได้แก่ ลองกอง มะพร้าว สละ และทำไร่ เช่น ข้าวโพดและมันสำปะหลัง แต่ปัจจุบันต้องประสบ

ปัญหานาร้าง หรือพื้นที่ทำการเพาะปลูกไม่ได้เพิ่มสูงขึ้น สาเหตุจากน้ำท่วมซึ่งเพราะการสร้างชลประทาน และบางส่วนอยู่ในที่ดอนไม่สามารถดึงน้ำไปใช้ทำนาได้ ชาวบ้านส่วนใหญ่ฐานะค่อนข้างยากจน

ชื่อบ้านชุมบกหมายถึงชุมชนในชนบท ซึ่งถูกเปลี่ยนภายหลังการแบ่งเขตการปกครองใหม่ โดยแยกจากบ้านปู่ญในปี พ.ศ.2542 จากคำบอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน เดิมชื่อหมู่บ้านเรียกตามชื่อต้นตือหรือบอกล หรือจวบอกใหญ่ เป็นต้นไม้ประจำถิ่น ซึ่งมีตายายคู่หนึ่งมาปลูกกระท่อมอยู่ใกล้ๆ เมื่อญาติพี่น้องของตายายมาเยี่ยมคนบอกทางให้ไปที่ต้นจวบอก เลยเรียกรวมบริเวณที่ตั้งของหมู่บ้านว่า **“บ้านจวบอก”** ในที่สุด

มุ่งแก้ปัญหาความยากจน

จากสภาพความยากจนที่เป็นปัญหาของคนส่วนใหญ่ ทำให้การวิเคราะห์ชุมชนในปีที่สอง ประเด็นการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และร้านค้า ลอยฟ้าบ้านชุมบก เพื่อเป็นแหล่งทุนหมุนเวียนให้กับชุมชน ได้รับความสนใจและให้การสนับสนุนอย่างเป็นเอกฉันท์ แนวคิดของการดำเนินการเพื่อสร้างการออมเงินร่วมกันให้เป็นแหล่งทุนของชุมชน สามารถช่วยเหลือให้กู้ยืม จัดซื้อสินค้า การเช่าซื้อสินค้า บริการเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร เครื่องใช้ในครัวเรือน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและแก้ปัญหาความยากจนของคนในหมู่บ้าน ขณะเดียวกันเป็นการสร้างจิตสำนึกเรื่องการออมเงินให้คนในชุมชน โดยทางกลุ่มกำหนดให้สมาชิกออมเงินในรูปแบบหุ้น หุ้นละ 20 บาท ทุกเดือนเป็นอย่างน้อย สมาชิกจะได้รับสิทธิในการผ่อนสินค้า แต่กำหนดให้ต้องมีเงินฝากไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของราคาสินค้านั้น

การนำสินค้ามาขายให้แก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ในราคาที่สูงกว่าซื้อมาจริง แต่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 20 ของราคาสินค้า เช่น สมาชิกต้องการไน้ตบุงในราคาหนึ่งหมื่นบาท จะนำมาขายแก่สมาชิกในราคาหนึ่งหมื่นสองพันบาท ส่วนต่างที่เพิ่มขึ้นถือเป็น **“กำไร”** ไม่ใช่ **“ดอกเบีย”** ซึ่งจะเป็นปันผลให้แก่สมาชิก และสมทบในกองทุนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน ดังที่ ชูกรมัม มุซอเล่ว่า

“ชาวบ้านได้อาศัยซื้อสินค้าที่ต้องการ เพราะจะใช้เงินสดซื้อก็ไม่ไหว ถ้าอยากได้ของราคาหนึ่งหมื่นต้องมีเงินในบัญชีเจ็ดพัน กรณีที่ไม่สามารถจ่ายคืนได้ จะหักจากเงินฝาก ลดความเสี่ยงปัญหาหนี้สูญ ตอนนี้เงินหมุนเวียนที่มีอยู่รวมแล้วห้าแสนบาท แบ่งเป็นเงินตั้งต้นจากบสนับสนุนของแอลดีไอ ค่าธรรมเนียมสมัครสมาชิก เงินฝากของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เฉลี่ยเดือนละ 40,000-50,000 บาท รวมถึงกำไรจากการบริการขายสินค้าแก่สมาชิก”

วางใจจึงมาออม

ปัจจัยความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ อิตีฮาดและสหกรณ์ลอยฟ้าบ้านชุมบงมาจากหลายปัจจัย นับแต่การได้รับงบประมาณสนับสนุนจากโครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนภาคใต้ (ช.ต.ต.) เป็นทุนตั้งต้น ทำให้สามารถจัดหาสินค้า บริการเช่าซื้อสินค้า อุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็นต่างๆ ตั้งแต่ปีแรกของการดำเนินการ ต่างจากที่อื่นซึ่งกว่าจะดำเนินการได้ต้องระดมเงินทุนอย่างน้อย 3 ปี โดยทุนเริ่มต้นดังกล่าวยังเป็นหลักประกันที่สร้างความมั่นใจให้ชาวบ้านเข้ามาสมัครเป็นสมาชิก ร่วมกันออมเงินและฝากเงินเพื่อสะสมเป็นแหล่งเงินทุนของชุมชนเอง ซึ่งทุกคนมีโอกาสที่จะมาใช้ประโยชน์ได้ตามสิทธิการเป็นสมาชิก

ปัจจัยต่อมาคือคณะกรรมการของกลุ่มออมทรัพย์เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจสูงจากชาวบ้าน เช่น เป็นครูสอนตาดี

มากกว่ายี่สิบปี เป็นอดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประกอบกับจำนวนคณะกรรมการที่มีมากถึง 25 คนเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมทุกโซนบ้าน อีกปัจจัยสำคัญมาจากการบริหารจัดการที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับวิถีชีวิต การทำมาหากินและเศรษฐกิจของคนในชุมชน เพราะมุ่งให้ความช่วยเหลือกันและกัน สร้างนิสัยรักการออมและส่งเสริมคุณธรรมตามหลักศาสนา มากกว่าการหากำไรสูงสุดเช่นเป้าหมายในระบบทุนนิยม ดังที่ **วันดี มะละ๊ะ** สะท้อนว่า

“ชาวบ้านที่นี้ยากจน จะซื้ออะไรต้องผ่อน ถ้าไม่มีสหกรณ์ก็ต้องกู้ธนาคารซึ่งเสียเงินแพงกว่า เพราะนอกระบบคิดกำไร 50-60% แต่สหกรณ์คิดกำไรไม่เกิน 20% และเป็นการดำเนินการตามหลักศาสนา ยืดหยุ่นเรื่องการผ่อนชำระ เช่นเคยผ่อนเดือนละหนึ่งพัน แต่ติดปัญหาสภาพคล่อง หรือขาดรายได้เพราะฝนตกกรีด่างไม่ได้ ก็จะลดให้เหลือห้าร้อยบาท ตามตกลงกันขึ้นอยู่กับการพิจารณาของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ที่เป็นคนในชุมชนซึ่งจะรู้ว่าใครเป็นอย่างไร มีปัญหาจริงหรือไม่”

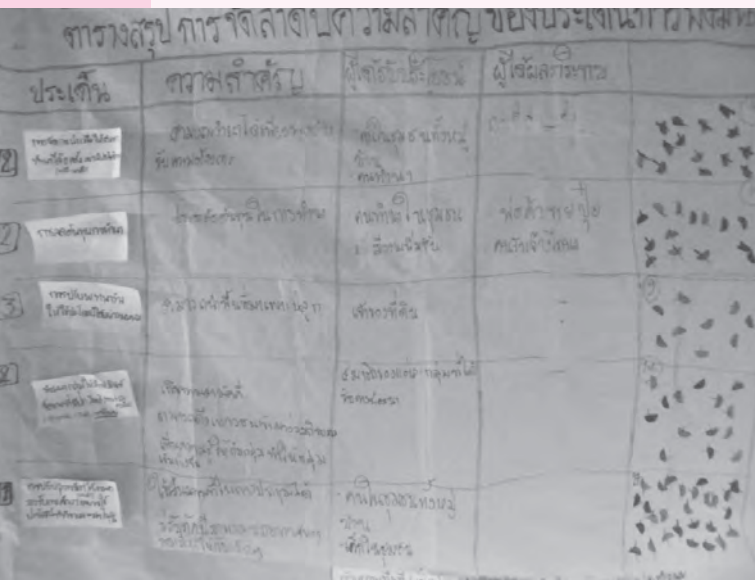
แบบฝึกหัดปีแรก

ก่อนจะเกิดเป็นกลุ่มออมทรัพย์อิตดีฮาด และสหกรณ์ออมทรัพย์บ้านชุมบกเช่นปัจจุบันที่เคยคิดว่าเกินความสามารถและความรับผิดชอบที่ชาวบ้านจะดำเนินการได้เอง ชาวชุมบกได้ผ่านการทำโครงการสร้างอาคารเอนกประสงค์ในปีแรกนับเป็น **“แบบฝึกหัด”** การสร้างการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาที่มาจากความต้องการของชุมชนที่ได้เรียนรู้ร่วมกันที่สำคัญ ซึ่งสร้างความมั่นใจในตนเองและชุมชนพัฒนาต่อยอดโครงการในปีถัดมา

จากการทำเวทีวิเคราะห์ชุมชนเพื่อเสนอประเด็นในการพัฒนาโครงการในปีแรกรวม 5 ประเด็น ได้แก่

1. การก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์รองรับการศึกษาตามอัธยาศัยของเด็กและการใช้ประโยชน์ของชุมชน
2. การจัดการน้ำเพื่อทำนาได้ 2 ครั้ง
3. การลดต้นทุนการทำนา
4. การพัฒนากลุ่มให้มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และ
5. การปรับพื้นที่นาร้างให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

จะเห็นว่าประเด็นปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของชาวบ้านสะท้อนความต้องการที่แท้จริงของชุมชน แต่เมื่อลงมติในเวทีวิเคราะห์ชุมชนกลับเห็นพ้องต้องกันว่า จะสร้างอาคารเอนกประสงค์

ศูนย์รวมใจ ศูนย์กลาง ประโยชน์ร่วมกัน

เหตุผลที่ผู้นำเสนอประเด็นอื่นยอมหลักทางให้แก่ประเด็นก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ เพราะเห็นประโยชน์ที่จะเกิดกับส่วนรวม และคนจำนวนมาก ครอบครัวทั้งเด็กเยาวชน ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุในชุมชน โดยต่อไปในอนาคตแม้คนรุ่นเก่าจะล้มหายตายจากไป อาคารนี้ก็ยังใช้ประโยชน์สืบไปในชั้นลูกหลานอีกด้วย รวมถึงที่ประชุมได้พิจารณาปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ เข้ามาประกอบ ได้แก่ ทุนของชุมชนในเรื่องความพร้อมของพื้นที่ ได้รับบริจาคตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกับมัสยิด ซึ่งเป็นศูนย์กลางรวมคนและรวมจิตใจของคนในชุมชน โดยวันดี มะและ เล่าถึงการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นว่า

“เนื่องจากชุมชนยังขาดสถานที่ที่จะใช้เป็นศูนย์กลางในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น งานวันเด็ก งานสำคัญทางศาสนา ซึ่งการใช้พื้นที่ในมัสยิดยังไม่ตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร เช่น มีข้อจำกัดสำหรับผู้หญิง ทำให้ไม่สามารถรวมทำกิจกรรมด้วยกันได้ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารและการสื่อสารทำได้ไม่ทั่วถึง รู้กันในวงแคบเฉพาะคนที่ไปละหมาดวันศุกร์ อีกทั้งการทำอาคารยังสามารถจะใช้รองรับการศึกษาตามอัธยาศัยของเด็กและเยาวชน”

ในการดำเนินการก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์เริ่มขึ้น มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้คนในหมู่บ้านออกมาร่วมกันก่อสร้างทุกอาทิตย์ ซึ่งรับรู้กันว่าเป็นงานจิตอาสาที่ไม่มีค่าตอบแทน

แต่ช่วงก่อสร้างกลับไม่เคยขาดคนทำงาน ทุกๆ วันจะมีคนออกมาช่วยกัน อาจจะมีจำนวนมากบ้างน้อยบ้างในแต่ละวัน บางคนช่วยลงแรงไม่ได้จะบริจาคเงินสมทบซื้อน้ำและอาหารเลี้ยงคนทำงาน การก่อสร้างจะใช้เวลาช่วงเย็นถึงค่ำเพราะแต่ละคนต้องทำงานช่วงกลางวันก่อน ยิ่งช่วงเดือนถือศีลอดซึ่งไม่ได้รับประทานอาหารทั้งวัน ทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย การทำงานถูกปรับเปลี่ยนมาเริ่มช่วงค่ำจนถึงเที่ยงคืนในบางวัน การทำงานกลางคืนจะได้คนมาช่วยงานเป็นจำนวนมาก เพราะคนในชุมชนจะมารวมกันละหมาดที่มัสยิด พอละหมาดเสร็จแล้วประกาศขอแรงไปก่อสร้างอาคารต่อ พาตีเมาะ ดวงจินดา ผู้ประสานงานพื้นที่ เล่าถึงบรรยากาศการทำงานของคนในชุมชนว่า

“ช่วงเดือนถือศีลอด คิดว่างานจะเดินไม่ได้ แต่เขาปรับมาทำงานกลางคืนแทน เจอปัญหาเครื่องไม้ ต้องช่วยกันผสมปูนเอง ยกขึ้นไปเททำเสาที่สูง ซึ่งสปอร์ตไลท์ส่องไปไม่ถึงทำให้ต้องใช้ความระมัดระวัง คนออกมาช่วยกันเยอะ ค่ะ หนึ่งมีคนออกมา 20 คน ผู้หญิงก็ออกมาทำ

อาหารเลี้ยง เสร็จแล้วนั่งกินด้วยกัน จึงกลับเข้าบ้าน ส่วนผู้ชายทำงานต่อถึงเที่ยงคืน อาคารนี้ใช้เวลาเป็นปีกว่าจะสำเร็จ รู้สึกทั้งในความทุ่มเทของชาวบ้าน เป็นสิ่งที่เกินความคาดหมายจริงๆ”

แบบอาคารที่สมบูรณ์ต้องใช้งบประมาณก่อสร้างสูงถึง 1.2 ล้านบาท ขณะที่เงินสนับสนุนจากโครงการได้มาเพียง 2.8 แสนบาท และได้จากชาวบ้านระดมกันเข้ามาอีกรวมใช้งบประมาณการก่อสร้างกว่าสี่แสนบาท ทำให้อาคารอเนกประสงค์ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ตามแบบ แต่เท่าที่สำเร็จออกมาก็สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ได้แล้ว ภายหลังจัดพิธีเปิดใช้อย่างเป็นทางการ ทางชุมชนได้ใช้ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดประชุม กิจกรรมวันเด็ก และเสาร์อาทิตย์ใช้เป็นี่เรียนศาสนาของเด็ก โดยที่คณะกรรมการวางแผนที่จะระดมทุนจากแหล่งอื่นๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการต่อให้แล้วเสร็จ เช่น จากหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้มีจิตศรัทธา ซึ่งมีผู้ประสงค์ขอบริจาคแล้ว รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากโครงการต่างๆ ที่เข้ามาในหมู่บ้าน และผลกำไรจากการประกอบการกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ลอยฟ้าบ้านชุมบก

บทเรียนรู้

การมีส่วนร่วมในกระบวนการภายใต้โครงการ ช.ช.ต. สร้างการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่คนในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ชาวบ้านต้องเป็นผู้รับผิดชอบและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน เป็นสิ่งที่หาไม่ได้ในโครงการของหน่วยงานรัฐอื่นๆ เพราะสิ่งที่ชาวบ้านได้ไม่ใช่แค่

เป็น “ผู้รับ” เท่านั้น แต่เป็น “ผู้รู้” ที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองและชุมชนอย่างเข้มแข็งต่อไป ดังที่หลายคนช่วยกันสะท้อนถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1. ความรู้ด้านการทำงานอย่างเป็นกระบวนการ เกิดระบบการทำงานที่ดี มีประสิทธิภาพ นับแต่การชี้แจงทำความเข้าใจ โครงการ การแตกกรอบความคิด การรวบรวม ข้อมูลชุมชน นำมาสู่การวิเคราะห์ปัญหาที่นำมาสู่วิธีการแก้ไข ไม่ปล่อยทิ้งโดยไม่พยายามหาทางแก้ไขให้ดีขึ้น รวมถึงสามารถวิเคราะห์เพื่อพัฒนาโครงการที่สอดคล้องตรงกับความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง สร้างความเชื่อมั่นในการเข้าไปมีส่วนร่วมจัดสรรทรัพยากรร่วมกับหน่วยงานของรัฐ

“ก่อนนี้ใครให้ทำอะไร เราก็ทำตามไป ไม่เคยมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ทีแรกทำแล้วเราท้อ ไม่อยากจะทำ เพราะไม่คุ้นเคย แต่ผ่านมาแล้วถึงเห็นว่ากระบวนการนี้สอนเราหลายอย่าง การพัฒนาโครงการจะต้องทำอย่างรอบคอบ ทำมาจากข้อมูลรอบด้าน วิเคราะห์ปัญหาชุมชนได้แท้จริง ทำแล้วคุ้มค่า เกิดประโยชน์กับส่วนรวม ซึ่งเป็นเรื่องละเอียดมากที่เราไม่เคยทำมาก่อน”

2. ความเข้าใจเรื่องการสร้างความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ในการทำงาน เช่น การกำหนดให้ทำเอกสาร รายงาน และประกาศแจ้งให้คนในหมู่บ้านทราบทั่วถึงกัน กำหนดการทำสำรวจเปรียบเทียบราคา การบริหารจัดการในรูปแบบคณะกรรมการ และคณะทำงานโครงการย่อย สิ่งเหล่านี้ช่วยลดความหวาดระแวง ความไม่ไว้วางใจ และความเบื่อก่อนหน้าเพราะต้องรับรู้และพบเห็นการทุจริตในโครงการพัฒนาที่ผ่านมา ซึ่ง สาลี มูซอ เล่าว่า

“การทำงานจะถูกติดตามและตรวจสอบภายหลัง การทำงานต้องให้เกิดความโปร่งใส มีใบเสร็จหลักฐานยืนยัน สามารถรายงานและ

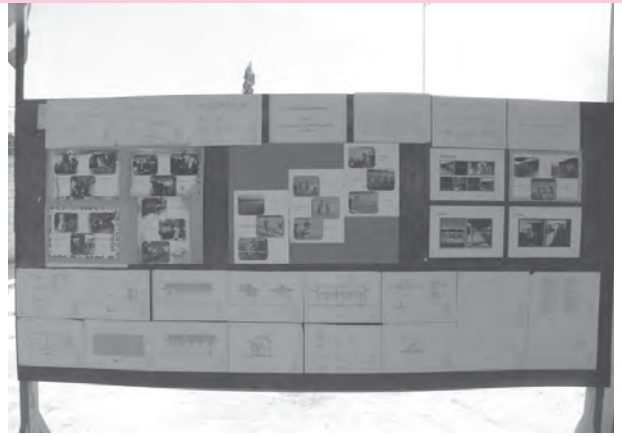

ชี้แจงต่อที่ประชุมได้ ทำไปแบบนี้จนเป็นปกติ ชาวบ้านจะเชื่อใจ ขอความช่วยเหลือ ขอความร่วมมือให้ทำอะไร เขาจะเต็มใจมาทำด้วยกับเรา”

3. การสร้างความเชื่อมั่นและความตระหนักในศักยภาพของชุมชนที่จะพัฒนาตนเองได้ เพราะกระบวนการทำงานสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้น ให้ความสำคัญกับคนทุกคน เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเป็นผู้รับผิดชอบ ยืนอยู่บนลำแข้งของตนเอง ไม่ได้เป็นเพียงผู้คอยรับคำสั่ง รอความช่วยเหลือ และปฏิบัติตามเบื้องบนอย่างว่านอนสอนง่าย โดยมีกลไกติดตามเป็นระยะๆ เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ร่วมแก้ไขปัญหาและสร้างพลังอำนาจให้แก่คนทำงาน

“กระบวนการทั้งหมดทำให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทำให้เรายืนบนลำแข้งของเราได้ ไม่เหมือนหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องทำตามคำสั่ง ไม่เคยมีกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาความคิดทำกันพอเป็นพิธีตามระเบียบกติกากา แต่ไม่ได้เอาจริงเอาจัง ที่สำคัญก็ไม่เคยกลับมาตรวจสอบติดตามว่าอะไรที่นำมาใช้ได้หรือไม่ ประชาชนได้ประโยชน์จริงไหม หรือสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นอย่างไร”

4. เปิดพื้นที่ให้แก่เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ของกรมการโครงการที่ต้องการพัฒนาเยาวชนให้เข้ามามีบทบาทในฐานะแกนนำชุมชนเพื่อรับช่วงงานต่อไปในอนาคต ดังนั้นจึงชักชวนเยาวชนเข้าร่วมประชุม สังเกตการณ์ ลงชุมชนเก็บข้อมูล และรับผิดชอบตามแต่จะได้รับมอบหมาย สร้างการมีส่วนร่วมกับกลุ่มคนในชุมชนหลากหลายมากขึ้น

“เราต้องการดึงเยาวชนเข้าทำงานร่วมกัน ในชุมชน เป็นแนวทางที่จะขยับมาเป็นแนวหน้าต่อไปในอนาคต ชวนเข้ามาเรียนรู้การจัดการประชุม ทำเอกสาร จัดการพูดคุยอย่างไร ถ้ามีอบรมข้างนอกจะพาเขาไปด้วย ทางโครงการให้โควต้าสองคน เราจะประสานขอเพิ่มไปเป็นหนึ่งคันรถได้ไหม ให้เยาวชนไปกับเราด้วย คิดเผื่อไว้ ถ้าเราแก่ตายไป เยาวชนจะขึ้นมาอยู่ตรงนี้แทนเราได้”

5. การนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการติดตามตรวจสอบการจัดสรรทรัพยากรและการลงทุนของหน่วยงานราชการและองค์กรต่างๆ ในชุมชน ซึ่งที่ผ่านมามีชาวบ้านได้เข้าไปมีส่วนร่วมน้อยมาก ประกอบกับขาดความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง กระทั่งผ่านการมีส่วนร่วมใน

กระบวนการที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการ ช.ช.ต. สามารถมองเห็นภาพรวมของการดำเนินการ ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ เกิดประโยชน์คุ้มค่า ตรงกับความ ต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เช่นที่ สาธารอนิง จิบุเงาะ ที่ปรึกษาโครงการเล่าว่า

“ผมเป็นสมาชิกอบต.มาหลายสมัย แต่ไม่เคยได้ยื่นกระบวนการที่ต้องวิเคราะห์ความเป็นไปได้เวลาอนุมัติหนึ่งล้านบาทให้สร้างคูระบายน้ำก็รับให้ดำเนินการ ก็ไม่เห็นวิเคราะห์ความเป็นไปได้ ต่อไปผมเห็นว่า ต้องทำเพราะจะได้รู้ตัวเราเองและรู้สภาพความเป็นจริงว่า ปัญหา นั้นเป็นอย่างไร มีวิธีการใดในการแก้ไขปัญหา เรามีกำลังเท่านี้ ถ้าจะสร้างเรื่องใหญ่ๆ เราต้องทำอย่างไร ต้องไปร่วมมือกับใคร เมื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ นำไปสู่วิธีการที่เหมาะสมถูกต้อง”

6. การเยียวยาและฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ถูกทำลายไปเพราะการเมืองที่ต้องเลือกข้างให้กลับคืนมา เนื่องจากช่วงระหว่งการพัฒนาโครงการตรงกับช่วงที่มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน ทำให้บรรยากาศภายในหมู่บ้านแบ่งเป็นฝักฝ่ายชัดเจน จากที่เคยร่วมกันทำงานค่อยถอยห่างไม่ให้ความร่วมมือเพราะถือเป็นคู่แข่งทางการเมือง ภายหลังการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้วยังปรากฏความขัดแย้งระหว่างกัน แต่เหตุการณ์คลี่คลายไปได้เมื่อทุกฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนโดยรวม สามารถหันหน้ามาคุยกัน รวมเป็นทีมขับเคลื่อนงานร่วมกันอีกครั้ง ดังที่ วันดี มะละ๊ะ สะท้อนความรู้สึกว่า

“แม้ว่าเราอยู่คนละซีกกัน ต้องแข่งขันทางการเมือง แต่โครงการนี้เป็นกลาง ไม่ใช่ของซีกไหน เป็นประโยชน์ของคนในชุมชน กระบวนการพัฒนาโครงการทำให้เราต้องยอมกัน ถึงเวลาที่ต้องเสียสละเพื่อพัฒนาบ้านเราตัวเอง ถอยกันคนละก้าว มาร่วมงานกัน ใครจะมาพัฒนาบ้านเรา ถ้าไม่ใช่พวกเรา ให้ได้งบประมาณมากกว่าที่ได้ ก็ทำไม่ได้ ถ้าเราไม่สละกันเข้ามาทำ”

อาคารเอนกประสงค์ที่เหลือการก่อสร้างอีกหลายส่วนกว่าจะเสร็จสมบูรณ์ หาก **“ความสมบูรณ์”** ได้เกิดขึ้นแล้ว เมื่อนั้น เพราะการมีส่วนร่วมในโครงการตลอดสองปีที่ผ่านมา เพียงพอให้ได้พิสูจน์ถึงศักยภาพและความสามารถของชุมชนที่จะทำงานร่วมกันต่อไปในอนาคต

ผู้เขียน	จิตต์ปภัสสรณ์ บัตรประโคน
ผู้ให้ข้อมูล	วันดี มะแล๊ะ, ชุกรมัม มุซอ, สาอารอนิง จิปุเงาะ, สาลี มุซอ, พาตีเมาะ ดวงจินดา
ผู้ประสานงานพื้นที่	พาตีเมาะ ดวงจินดา
จัดทำโดย	โครงการสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อฟื้นฟูชายแดนภาคใต้ (ช.ช.ต.) สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา เลขที่ 693 ถ. บำรุงเมือง เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ 0-2621-7810-2 โทรสาร 0-2621-8042 Home page : http://www.ldinet.org
ปีที่พิมพ์	เมษายน 2556

สนับสนุนโดย

ธนาคารโลก

กระทรวงการคลัง